

Studietur: Kirkebesøg i Rumænien, 23. sept. - 1. okt.

Arrangeret af Viborg Stifts udvalg for Kirken i Verden under ledelse af Karin Andreassen Vestergaard, Ikast i samarbejde med Unitas rejser.

Ved studieturen var 22 deltagere. Heraf var to fra Ribe stifts mellemkirkelige udvalg.

Baggrunden for studieturen er, at vi møder flere og flere rumænere i vores lokale liv og flere Rumænsk Ortodokse kirker dukker op i vores land. *Målet* var derfor at få mere viden om deres hjemland, deres kultur og livet i den ortodokse kirke, som er den største i Rumænien. Derudover også at få kendskab til mindretalskirker og deres økumeniske sameksistens, så vi bedst muligt kan møde rumæneren i Danmark og i kirken.

Vi fik lov til at se et Rumænien, der med stolthed kunne vise os rigdom af natur, kultur, historie og kirketraditioner. Et land, som blomstrer, og som er ved at rejse sig efter mange års nedgang og lukkethed. Det var et land med udfordringer så store, at mange unge rumænere søgte til andre lande, bl.a. til Danmark, for at finde arbejde og bedre lønforhold, end de kunne finde i deres eget land.

I nedenstående er en beretning med billeder fra rejsen.

1. Fra Billund landede vi i byen Cluj-Napoca.

Det er Rumæniens næststørste by. Herfra kørte vi i bus til Sibiu, hvor dagens første program var besøget på det Økumeniske Institut. Vi blev bænket omkring et stort bord med professor Stefan Tobler fra Den Reformerte Kirke og ph.d., ortodokse Marius Crisan, for bordenden. De fortalte bl.a., hvor belastet det økumeniske, som begreb, var i den ortodokse kirke. De ville hellere tale om mellemkirkeligt arbejde.

2. Besøg hos lokal Y Men's Club

Herefter gik turen videre gennem Transylvaniens bjergrige landskab til den gamle smukke by Sighisoara, der er indstillet til Unescos verdensarvsliste. Her besøgte vi repræsentanter fra en lokal Y Men's Club med omkring 30 medlemmer.

3. Nonneklosteret Agapia

Dagen efter kørte vi til området Neamt, til det smukke nonnekloster, Agapia, med 400 nonner, hvor mange bor udenfor selve klosteret. Og fra nonneklosteret gik turen til munkeklosteret Neamt; det ældst kendte kloster i Rumænien fra det 14. århundrede, med det mest velanskrevne teologiske seminarium for mænd.

4. Ikonograf Christi Covrig

Fra Neamt gik turen til Pascani, hvor vi mødte ikonografen Christi Covrig. Han har flere gange været gæstelærer i ikonmaling i Løgumkloster og har haft adskillige udstillinger.

5. Festmiddag i festsalen på det Rumænsk Ortodokse Økumeniske Institut

Så nåede vi byen Lasi, byen med de 7 høje, tæt på grænsen til Moldova/Bessarabien. Om aftenen var der arrangeret festmiddag for holdet i festsalen på det Rumænsk Ortodokse Økumeniske Institut. Det er et tidligere hotel, hvor de fleste værelser nu er udlejet til teologistuderende. Her mødte vi bl.a. præst og teologiprofessor, Dan Sandu, og hans kone, Crina, samt provsten Victor Pislariu og hans kone, Geanina.

6. Besøg i kirke fra 2003

Næste dags første aftale gjaldt et besøg i en nybygget kirke fra 2003 i et fattigt sogn på 6000 indbyggere. Udsmykningen af kirken var stadig i fuld gang og blev varetaget af omkring 50 frivillige personer, overvejende ældre. I selve kirkerummet blev der i det ene hjørne lagt bladguld på en af dørene i ikonostasen med en egernhårspensel. I det andet sad en ældre mand og malede et ikon med sikker hånd. I det tredje hjørne var endnu en ældre herre i gang med at lægge en mosaik, og i det fjerde var der dækket op til os, med vin, kaffe, kage og pilgrimsbrød. Der var ved at blive lagt sidste hånd på udsmykningen af kirken indendørs; men nu ville man også have udendørs mosaikker.

7. Besøg hos dagtilbud for udsatte børn

Herefter besøgte vi et dagtilbud for udsatte børn: Mia Casa, med 30 børn i klassetrin 1. – 8. klasse. Vi blev modtaget af en forventningsfuld og lidt utålmodig flok; de glædede sig både til at se os, men nok lige så meget til middagen, der i dagens anledning bestod af suppe, koteletter med kålsalat og kage. Der blev sunget for os, og vi tog plads ved små borde og fik serveret maden af børnene. Det var tydeligt, at appetitten var stor, og lille Alex benyttede sig af lejligheden og drak adskillige glas af den røde saft.

8. Byens domkirke, Metropolitan Cathedral

Vi måtte videre for at møde Dan Sandu i byens domkirke, Metropolitan Cathedral. Vi begyndte med en orientering ved trappen, og dernæst gik turen til museet. Vi hørte om og så, hvordan kirken var blevet stivet af efter et jordskælv, og når den midterste kuppel manglede, handlede det om at kirken ikke måtte være for tung. Vittige hoveder havde sammenlignet den med et bord, der lå på hovedet med fire ben strittende op i luften. I det meget smukke baptisteri fik vi en særdeles grundig indføring i billederne, mens vi skuede op mod glasruden i taget, hvor springvandet udenfor rislede henover. Aftensmåltidet blev indtaget på munkeklostret Cetatuaia, der er højt beliggende med udsigt til byen, og hvor der efter sigende er en underjordisk gang fra domkirken, hvor igennem kongen kunne flygte. Vi blev modtaget af en ærværdig munk, der fortalte, at klostret fra 1600-1700-tallet oprindeligt var kongernes kloster og gravplads. Nu er der 50 munke, der passer vingård og vinbrygning.

9. Vingården Cotnari

Dagen efter satte vi kursen mod Cotnari; et stort vinforetagende på 1800 ha. med vinstokke. Vi blev modtaget af et særdeles professionelt firma, 15 rum med store vintønder og millioner af vinflasker, der blev påfyldt, kontrolleret og lagret. Gæsterne var imponerede, og værterne var stolte; ikke mindst over at ejerne var rumænere.

10. Landsbyen Buhalnita

Efter vingården gik turen til Buhalnita, en lille fattig landsby, hvor præst og provst Victor Pislariu var guide. Første stop var den lyserøde skole, der straks gjorde sig bemærket, fordi den var dekoreret med glade børnetegninger i form af blomster udenpå og fantasifuldt dekorerede vægge indvendigt. Den tidligere skoleleder Vasile Aioanei kører stadig sine tegneprojekter, hvor børn via kreative udfoldelser får selvindsigt og selvtillid.

Bagefter var der besøg i kirken, som for nylig var færdigbemalet indvendigt. Selve menigheden består af 1300 personer, hørte vi, med en gennemsnitlig kirkegang på omkring 50. Den trinde borgmester var også med og fortalte bl.a., at han var startet i menighedsrådet og derfra avancerede til borgmester.

11. Landbruget Arland

Næste dag tog en stor del af holdet afsted til landbruget Arland, hvor 15.000 ha er fordelt på to gårde. Der mødte vi to danske driftsledere: Andreas og Simon. Jorden bliver dyrket meget effektivt med sædskifte: Majs, solsikker, sukkerroer, sojabønner og med hvede i de gode år. Princippet er mindst mulig jordbehandling.

12. Klosteret Voronet

Alle på holdet blev samlet igen og vi satte kursen mod klosteret Voronet, kendt som østens Sixtinske Kapel, bygget i 1547 af Stefan den Store. Vores guide, nonnen Gabriella, var en myndig og munter abbedisse. Hun fortalte engageret om den lille blå kirke med de mange udendørs billeder, hvor hun havde skrevet ph.d. om billedernes symbolik, farver og sammenhæng, med den blå lapis lazula som gennemgående bundfarve. Vestgavlens dommedagsbillede blev særlig grundig gennemgået. Stolt fortalte hun, at hun også havde været guide for Danske Dronning Margrethe, som havde været på besøg i år 2000.

13. Moldovita

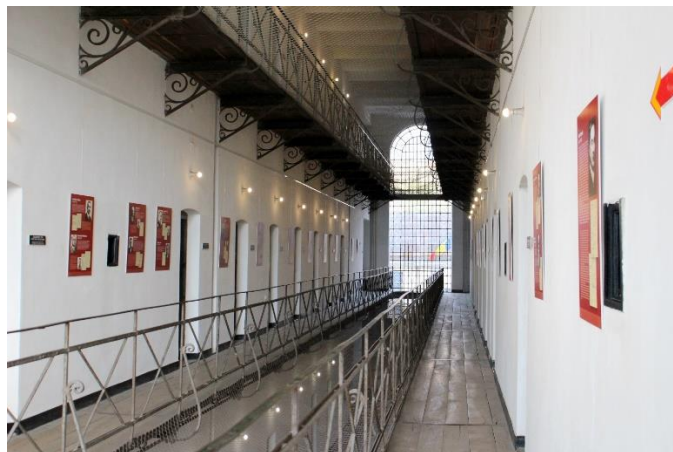
Næste stop var Moldovita, hvor søster Teodora tog imod. Endnu en grundig gennemgang af billedernes betydning, hvem de forestillede og hvorfor. Der er forskel på billeder og ikoner, forstod vi, hvor ikoner er af helgener og guddommelige skikkelser, mens billederne forestiller alle mulige historiske personer, og ikke bare bibelske. Inde i kirken var Søster Teodoras engagement gribende: Hun elskede billederne, som var en stærk støtte for hende; ikke mindst når hun var i kirken som sanger.

14. Barsana-klosteret

Dagen efter kom vi til Barsana-klostret, Ana Maria Chira, gift med en provst i området, skulle være vores guide, og vi begav os op mod klostret. Et umådeligt særpræget og smukt anlæg, bygget af træspåner og egeplanker, i slank og himmelstræbende traditionel byggestil for området. Stedet var blevet nyopført og indviet i 1993. Under kommunismen var det oprindelige kloster blevet totalt ødelagt; men herefter var der opstået en vækkelse, der fordrede et nyt kloster. Det blev opført på en gammel kirkegård og er et yndet turist- og pilgrimsmål. Der bor 12 nonner på stedet. De passer området, og et par stykker var da også i fuld gang med at køre græs og brænde på små lastbiler. Indvendig i kirken var udsmykningen ifølge guiden naivistisk; men det kan snarere beskrives som enkle billeder a la billedbibel, som gav sig selv og ikke krævede nogen tolkning.

15. Fængselsmuseum i Sighetu Marmatiei

Regnen kom, og vi drog afsted mod grænsebyen til Ukraine, Sighetu Marmatiei. Her skulle vi se et fængselsmuseum fra kommunisttiden. Det var indrettet i byens fængsel, hvor intellektuelle fra hele landet blev interneret i årene 1950 – 55. Ingen kendte deres skæbne, familien fik ikke besked, og mange døde af underernæring og sygdom. Der var en brutal disciplin med overvågning og forbud mod kontakter; men i 1955 blev museet officielt lukket som straffeanstalt, mens de indsatte blev sendt til andre fængsler og straffearbejdslejre rundt om i Rumænien. Hver celle repræsenterede sin del af den kommunistiske terror, og i gården var der mindetavle over alle ofrene. Der var ca. 8000 navne.

16. Besøg i Romalejren i Cluj

Sidste dag kom gik turen tilbage til Cluj med besøg i Romalejren. Her mødte vi Visky Zsolt, den ungarske medarbejder i Romamissionen. Han var amerikansk gift og arbejdede sammen med Frank Stout, gift med en romakvinde, der som barn og forældreløs var kommet i pleje. Frank fortalte om oplevelsen, hvor han som ung blev kaldet til at forbedre Romaernes vilkår og give dem evangeliet. ”Rise2Shine Missionen” holdt til huse i en indhegning, med en selvbygget barak bag tilskoddede vinduer.

Roma/sigøjnerlejren lå klos op ad en vej i et forurenede industriområde, hvor skraldebiler i et væk kørte affald til lossepladsen på den anden side af vejen. Fattigdommen, elendigheden og stanken var ubeskrivelig. Børnene var snavsede, barfodede og med dårlig tænder; mens de hoppede rundt og slog kolbøtter mellem glasskårene og alt det andet affald, der flød overalt. Magre og loppebefængte hunde, så ligeledes ud til at lide under de elendige livsbetingelser; alt i alt nogle indtryk der lagrede sig tungt hos flokken af velbjerjede danskere. Midt i al denne, for os at se, elendighed forsøger Romamissionen ved hjælp af uddannelse og børne- og teenagerarbejde at give dem nye muligheder. De er ligeledes ved at opføre et hus i byen, så de unge kan opleve en anden slags liv og komme lidt på afstand af lejren. Uden for barakken var nogle børn kravlet over hegnet og hængte sig op af Frank og Viskey, med hengivne og tillidsfulde udtryk i deres små snavsede ansigter.

Beretningen er skrevet af Peter Sode Jensen, Stiftspræst for Folkekirkens tværkulturelle center i Ribe, på vegne af hele gruppen, som er beriget af en fantastisk lærerig tur.